

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
Кафедра індоєвропейських мов

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції
Рівне, 24 лютого 2017 року

*Присвячується 25-річчю факультету іноземної філології
Рівненського державного гуманітарного університету*

Рівне
2017

ББК 81.0

С 91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 24 лютого 2017 року, Рівне. – 341, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 23.02.2017 р.).

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ПАРЦЕЛЯЦІЯ ЯК ОДИН ІЗ ЕКСПРЕСИВНИХ СИНТАКСИЧНИХ ЗАСОБІВ МОВИ ГАЗЕТ

У статті розглядається поняття парцеляції як експресивного синтаксичного засобу, визначаються структурно-граматичні особливості, конструктивні типи парцельованих структур, що функціонують у сучасних газетних текстах.

Ключові слова: експресивний синтаксис, парцеляція, лексико-позиційний повтор, парцельована конструкція, парцелят.

Сучасні засоби масової інформації мобілізують усі можливості, усі ресурси мови для впливу на розум і почуття читача. Переконавання і вплив – головні функції газети. І виявляється це насамперед у доборі та використанні мовних засобів.

У широкому колі питань, пов'язаних з мовленням сучасних ЗМІ, особливу увагу привертає експресивність та засоби її вираження у газетному тексті.

Одним з таких ефективних засобів є парцеляція, яку ми розуміємо як експресивний синтаксичний прийом, що допускає максимальну інтонаційну ізольованість, розчленування простого або складного речення на окремі частини з метою актуалізації окремих елементів висловлювання[2, с.131]: *Отдавать сирот в семьи иностранцев нельзя: генофонд уменьшаем, нацию разбазариваем... Вот такой национальный патриотизм. Мнимый!* (МК, 26.02.2013). *Таким (старше 40 лет – Т.С.) сотрудникам не спешат повышать зарплату. Зато добавляют обязанностей. Ибо работодатели знают, старый конь борозды не испортит. И никуда не денется в таком возрасте* (УП,10.12.2015). В основі парцеляції лежить об'єктивна здатність мови за допомогою прийомів членування тексту реалізовувати комунікативне завдання. Висока частотність вживання парцельованих конструкцій у засобах масової інформації пояснюється їхньою яскравою

експресивністю та тенденцією сучасного мовлення до економії мовних форм при збереженні змісту.

Парцеляція спрощує синтаксичні конструкції, вирівнює складні побудови і допомагає почленувати текст відповідно до композиційного задуму, сприяє виділенню деталей загальної картини чи найістотніших елементів висловлювання.

В русистиці на парцеляцію як явище синтаксису вперше звернув увагу Ю.В. Ванніков. У своїй кандидатській дисертації вчений дав визначення парцеляції, охарактеризував деякі структурні типи парцельованих конструкцій і позначив критерії розмежування парцеляції і приєднання. Повністю заперечуючи існування приєднувального зв'язку, він наголошував: «поняття приєднувального зв'язку виведено дослідниками з низки різнорідних ознак, жодна з яких не є достатньо сильною або структурною, а тому повинно бути виключене з синтаксичного використання» [4, с.82]. Причини стійкого закріплення в синтаксисі поняття приєднувального зв'язку він бачив у тому, що «до приєднання відносили всі ті випадки, які не можна було пояснити поняттями сурядності чи підрядності, і, незалежно від загальної теорії речення, без урахування його формальних ознак, за речення як одиницю синтаксичного аналізу приймали частину тексту, що розміщена між двома розділовими знаками (крапками, знаками питання, окличними знаками, багатокрапкою)» [4, с.83]. Окрім того, поняття приєднання було спочатку виведено з семантики сполучників і лише згодом перенесено на безсполучникове речення, проте методологічного обґрунтування ця думка в роботах по приєднанню не знайшла. За Ванніковим Ю.В., приєднання не відрізняється від всіх інших семантико-синтаксичних відношень сурядності, воно «є не що інше, як особливість мовного оформлення інваріантної структури, спосіб побудови висловлювань» [4, с.92]. Заперечивши приєднувальний зв'язок, Ю.В. Ванніков, таким чином, дав підстави по-новому трактувати деякі аспекти цього питання. Парцеляцією він називає

один з видів трансформації речення в мовленні, і саме таке розуміння закріпилося у подальших дослідженнях.

Аналіз публікацій дозволяє стверджувати, що сучасні східнослов'янські мови засвоїли прийом парцеляції як один із стилістично маркірованих засобів газетно-публіцистичного мовлення [див. про це:1; 7].

З точки зору структури всі парцельовані конструкції (далі – ПК) мають усталену модель: в них розрізняється базова частина та відокремлена, тобто парцелят: *Родители, отправившие своих детей в советскую Россию, несомненно, любили своих детей. Но еще больше любили Революцию* (МК, 13.11.2013). Сприймаються вони як компоненти однієї структурно-семантичної мовної одиниці. Сигналом парцеляції вважаються розділові знаки – крапка, багатокрапка, питальний або окличний знаки, тобто знаки окремої комунікативної одиниці.

В межах однієї парцельованої конструкції може відокремлюватись один або декілька парцелятів. Відповідно ПК називаються одноланцюгові або ж багатоланцюгові: *Первое, что поражает в рассказах сотрудников, – это слово «детки». Так они называют своих подопечных. Всех без исключения.* (МК, 30.03. 2012); *Когда мы выровняем экономическую ситуацию в стране... тогда и украинцы будут ехать в Европу не на подножке поезда, а в первом классе вагона. Но для этого надо работать. Много работать. Поднимать экономику. Делать реформы. Пусть непростые. Пусть тяжелые. Но надо* (Корр., 04.02.2011).

Парцеляція імітує живе розмовне мовлення: думка реалізується не закінченим цілим, а поступово, розпадаючись на актуалізовані елементи. У цьому полягає специфічна семантика парцельованих конструкцій, парцеляти в них містять важливі відомості, наголошують на певних обставинах, ознаках, якостях, почуттях тощо.

Аналіз газетних текстів свідчить, що найбільшою експресією вирізняються багатоланцюгові парцельовані конструкції, серед яких можна виділити декілька моделей відокремлення парцелятів: 1) ПК з послідовною

залежністю компонентів, тобто кожен наступний парцелят відокремлюється від попереднього: *Мне страшно, честно. Потому что вся история украинского государства – одна сплошная попытка построить это государство, которая в какой-то момент заканчивается неудачей именно из-за жадности и внутренних разборок. Из-за того, что у нас три гетьмана не могут поделить двух казаков* (Гордон, 23.01.2017); 2) ПК з однорідною залежністю від базової частини: *Народ так и будет плохим, если власть не будет выполнять своих обещаний. Если воры и казнокрады не сядут в тюрьму. Если людям по-прежнему будут платить минимальную зарплату, а пенсионеры будут жить в нищете* (2000, 31.01.2017); 3) ПК, в яких парцеляти залежать від різних членів базової частини і не є однорідними між собою: *Поэтому всеми силами нельзя допустить распада демократических сил. Особенно сейчас. Ибо именно у нас есть шанс. Ибо есть возможность. Ибо есть вера.* (УП.28.03.2014.); 4) ПК з комбінованою залежністю парцелятів від базової частини: *Никому, ясное дело, не отвернется от наказания. Все виноватые ощутят на себе тяжесть справедливого украинского возмездия. Но – будучи в России. И, может быть, всплакнут. После того, как отхохочут* (2000, 31.01.2017).

Особливою виразністю позначені конструкції з повторенням у парцеляті одного з елементів базової частини: *Санкции, в первую очередь, – символ. Символ поддержки Западом Украины. Символ противопоставления Западу и России* (ЗН, 03.02.2017). *Никто почему-то не обратил внимания на фразу Ставицкого о том, что ему предлагали за деньги решить вопрос с правоохранительными органами. В нынешней Украине, пережившей Майдан. В Украине, где на войне гибнут люди* (Гордон, 23.01.2017).

В деяких лінгвістичних дослідженнях такі конструкції називають повтором із синтаксичним поширенням або лексико-позиційним повтором [3, с.125]. Повтор з синтаксичним поширенням можна розглядати як особливий вид парцеляції, суть якого полягає у тому, що в парцеляті (відокремленій частині) повторюється словоформа або декілька словоформ в

позиції, ідентичній їхній позиції в основній частині, переважно з синтаксичним поширенням. Відокремлений відрізок, тобто парцелят, обов'язково містить повторення одного з елементів базової частини. Повтор за своєю граматичною формою є залежним від висловлювання, що його породжує, тобто від членів речення базової частини. Сам по собі лексико-позиційний повтор не вносить нової інформації, логіка і смисл висловлювання за умови вилучення повтору не змінюється, проте емоційність та напруга зростає.

Повтор із синтаксичним поширенням у газетно-публіцистичній мові виконує функцію логічного наголосу, експресивного виділення. Повтор здебільшого буває дворазовим. Аналіз фактичного матеріалу показує, що із зростанням кратності повтору експресивний вплив збільшується. Багатократний повтор передає схвильованість, емоційну напругу, надає мовленню патетичності, створює особливу ритмомелодику розповіді: *Другим такое будущее может показаться прошлым застоюм. Невыносимым и душным. Эдаким повторением брежневского застоя, когда, кстати, и формировался президент Путин. Застоя, который просто поднялся по гегелевской спирали на следующий уровень* (МК, 26.02.2013).

Граматично повтор спрощує ускладнену синтаксичну конструкцію і дає можливість передати великий обсяг інформації в максимально економний спосіб. Лексико-позиційний повтор, синтаксично поширений різними елементами, служить сигналом залежності парцелята від базової частини і дозволяє сприймати всю парцельовану конструкцію як єдину структурну та комунікативну одиницю.

Парцельовані конструкції, на думку вчених [5, с.10], можуть поєднувати у собі різні стилістичні прийоми (тропи, фігури), що є підставою для використання їх в ігровій функції. Парцеляцію як ігровий елемент автори використовують у газетних заголовках або підзаголовках: *Ирак – дело тонкое. И прибыльное.; Дыхание ветра. Мусорного; Свобода? Или счастье? Совместимы ли в России эти понятия?; Через тернии. К Трампу...*

Отже, парцельовані конструкції є ефективним засобом вираження експресії у газеті, мають великий потенціал впливу на читача, використовуються як засіб актуалізації важливої інформації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Новохатська Н.В. Приєднання й парцеляція як засоби формального членування англійських та українських розмовних конструкцій / Новохатська Н.В. // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. – К.: Вид. КНУ ім.Т.Шевченка. – Вип.23. – 2003. – С.303-309.
2. Сербіна Т.Г. Диференціація приєднувальних та парцельованих конструкцій в історичному екскурсі / Сербіна Т.Г. // Наукові записки. Серія «Філологічна». – Острог: Вид. НУ «Острозька академія». – Вип. 10. – 2008. – С. 124-134.
4. Акимова Г.Н. Новое в синтаксисе современного русского языка / Акимова Г.Н. – М.: Высшая школа. – 1990. – 166 с.
5. Ванников Ю.В. Синтаксис речи и синтаксические особенности русской речи / Ванников Ю.В. – М.: Либрикон, 2009. – 296 с.
6. Цумарев А.Э. Парцелляция в современной газетной речи/ Цумарев А.Э.: автореф. дис. на соиск. науч. степени канд. фил. наук: спец.10.02.01. – М., 2003. – 27 с.

А.М. Сологуб
Рівне

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ «СТЕРЕОТИП»

Не викликає сумнівів той факт, що феномен стереотипності притаманний будь-якій діяльності і тому розглядається в дисциплінах різної наукової спрямованості: соціології, політології, культурології, етнографії, різних галузях психології і фізіології, лінгвістиці тощо. Різні ракурси розгляду об'єкта накладають свою специфіку на його визначення і термінологічне визначення. Так, в американського філософа Хіларі Патнем термін «стереотип» з'явився як об'єкт семантичної теорії, де стереотип – це умовна ідея, поєднана зі словом в певній культурі (наприклад, для тигра це

ЗМІСТ

**CEKЦІЯ 1. CУЧАСНІ ПPOБЛЕМИ MІЖКУЛЬТУРНОЇ
KOMYHІKAЦІЇ TA KOГHІTИBHOЇ ЛІHГBІCTИКИ***Замашна С. М., Вepьовкіна О. Є.*

Бінарний аналіз поведінки американців і британців

(на матеріалі робіт Б. Брайсона) 7

Лялька О. І., Воробйова І. А.

Вираження концепту «страх» у романі Томаса Гарріса «Hannibal Rising» 11

Самборская И. Н.

Фразеологичность семантики как проявление индивидуального

в значении языкового знака 21

**CEKЦІЯ 2. TPAДИЦІЙHІ TA HOBITHІ ACПEKTИ
ЛІHГBІCTИЧHИХ TA ЛІTEPATypePOЗHABЧИХ ДOCЛІДЖEHЬ***Бєлова С. А*

Концепція комплексного навчання у практиці Бременських

експериментальних шкіл початку ХХ століття 26

Бігунов Д. О.

До проблеми визначення терміну «комунікативна невдача» 34

Бігунова С. А., Зубілевич М. І.

Семантична характеристика словотворчої бази антропонімів..... 37

Богачик М. С.

Формування та стилістичні особливості комп'ютерного сленгу

в англійській мові 42

Василькевич С. С.

Неологізми у мові політичної комунікації 45

Вовчук Н. И.

Единичные способы окказионального словообразования в русской поэзии

конца ХХ века..... 54

Воробйова Л. М., Наумюк В. М.

Епіграф як інтертекст (на матеріалі новелістики Е.А. По) 59

Dzhava I.

Das Dämonische. Benjamins Aufsatz zu Goethes Wahlverwandtschaften..... 66

Івашкевич Е. Е. Психологічний зміст перекладацьких рішень.....	69
Карашевич А. В. Фразові дієслова як феномен англійської мови	80
Касаткіна-Кубишкіна О. В. Особливості використання лайливої лексики у ЗМІ (на матеріалах англомовних видань).....	85
Кірея А. І. Функціонально-стилістичні особливості антропонімів роману Дж.Р.Р. Толкіна «Гобіт, або Туди і Звідти».....	89
Левчук П. Г. Порівняльний аналіз удосконаленої пропозиції стандарту УМІ з сертифікаційними екзаменами польської мови як іноземної та елементами стандартів інших мов.....	99
Мандзюк Б. Р. Лінгвістичні засоби вираження соціального статусу (на матеріалі фільмів «My Fair Lady» та «Titanic»)	112
Панькова Т. В. До питання про квеситивний мовленнєвий акт	117
Приходько В. Б. Інтертекстуальність як діалог оригіналу та перекладу	120
Сербіна Т. Г. Парцеляція як один із експресивних синтаксичних засобів мови газет.....	122
Сологуб А. М. До питання про поняття «стереотип»	128
Стешина А. І. Реклама як особливий вид креолізованого тексту.....	132
Фрідріх А. В. Лінгвокогнітивні аспекти американського політичного сленгу	138
Шостак О. О. Риторика як літературознавча методологія.....	147

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Бойко Н. Г. Впровадження особистісно орієнтованого підходу у навчанні іноземної мови.....	154
--	-----

Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності молодшого школяра у процесі вивчення предметів освітньої галузі «Мови і літератури»	164
Гронь Л. В., Саврас Л. З. Формування вмінь англомовного писемного мовлення учнів старшої школи	168
Kindrat N. The problem of evaluation of lexical tasks in teaching vocabulary.....	171
Михальчук Н. О., Набочук О. Ю. Фасилітація розвитку екологічної субкультури учнів у старшому шкільному віці	176
Мороз Л. В. Зв'язок мови і культури як важливий чинник при підготовці занять з іноземної мови	199
Олександрова Г.М. Візуалізація як невід'ємний конститuant принципу наочності у навчанні іноземній мові студентів економічних спеціальностей	205
Трофімчук В. М. Застосування методу навчальних станцій у викладанні англійської мови у ВНЗ	207
Турченко І. С. Використання технології «Team teaching» для забезпечення професійної підготовки майбутніх вчителів	213
Федоришин О. П. Метод <i>case study</i> у методиці навчання іноземних мов.....	216
Kharlay O. By Learning You Will Teach, By Teaching You Will Learn: Engaging Activities For Different Learning Styles	222

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ MOVHOЇ ПІДГОТОВКИ CТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Антоненко Н. Є. Використання подкастів при викладанні англійської мови.....	223
Вєтрова І. М. Готовність до автономності у навчанні студентів-майбутніх вчителів англійської мови	227

Гронь Л. В. Європейський мовний портфель як компонент сучасного НМК з іноземної мови у вищій школі.....	233
Губаш О. П. Інноваційні методики навчання та управління навчальним процесом	237
Кочубей О. С. Особливості підготовки викладачів перекладу в мовному вузі.....	244
Мелоні Тімоті Данте Origings and Development Of EAP (English for Academic Purposes)	253
Постоленко І. С. Переваги онлайн та гібридних курсів під час вивчення англійської мови ...	268
Smirnowa M.L. Die neuen Medien und die Motivation im Fremdsprachen-unterricht	271
V. Fedoryshyna Higher education in Ontario: present	279

СЕКЦІЯ 5. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Антюхова Н. І., Яцюрик А. О. Структура творчого потенціалу майбутнього вчителя іноземної мови: психологічний аналіз та особливості розв'язання проблеми	290
Івашкевич І. В. Проблема професійної компетентності юриста та шляхи її розв'язання.....	302
Ivashkevych E.Z. Semantic Analysis of Social Intellect of the Person	314
Михальчук Н. О., Чала Ю. М. Психологічні механізми дискурсу поетичних творів Філіпа Морена Френо	322
Перішко І. В., Мамчур І. С. Відмінності лексичних одиниць специфічних для американського чи британського варіантів англійської мови	333
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	338